

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ  
ΕΠΙ ΤΩΙ ΑΓΙΩΙ ΠΑΣΧΑ

Ἄριθμ. Πρωτ. 221

**† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ**  
**ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ**  
**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ**  
**ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ**  
**ΠΑΝΤΙ ΤΩΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ**  
**ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΣΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ**

\* \* \*

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,  
Προσφιλέστατα τέκνα,

Φθάσαντες, χάριτι θεία, τήν πανσωστικήν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, δι' ἧς κατηργήθη τό κράτος τοῦ θανάτου καί ἠνεώχθησαν τῷ ἀδαμιαίῳ γένει αἱ πύλαι τοῦ Παραδείσου, ἀπευθύνομεν πᾶσιν ὑμῖν πασχαλίους προσρήσεις καί ἐγκάρδιον ἐόρτιον χαιρετισμόν, ἀναβοῶντες τό κοσμοχαρμόσυνον «Χριστός Ἀνέστη»!

Ἡ ζωή τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅλας τάς πτυχάς της, δονεῖται ἀπό τήν ἀνεκκλήτην χαράν τῆς Ἀναστάσεως. «Πεῖραν ἀναστάσεως» μαρτυροῦν οἱ ἄθλοι τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, ἡ λατρευτική καί μυστηριακή ἐμπειρία, ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου «ἔω ρέσχάτου τῆς γῆς», ἡ εὐσέβεια καί ἡ πνευματικότητα τῶν πιστῶν, ἡ θυσιαστική ἀγάπη καί ἡ κατά Χριστόν ἀναστροφή αὐτῶν, ἡ προσδοκία ἐνός κόσμου, ἔνθα «ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγή οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι».

Ἐν τῇ Ἀναστάσει καί δι' αὐτῆς, τά πάντα εὐρίσκονται ἐν κινήσει πρὸς τήν τελείωσιν των ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Αὐτή ἡ ἐσχατολογική ὁρμή ἔδιδε πάντοτε εἰς τήν Ὁρθόδοξον ἐγκόσμιον μαρτυρίαν δυναμισμόν καί προοπτικήν. Παρά τά περί τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, λόγῳ τοῦ ἐσχατολογικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ζωῆς της, ἡ Ἐκκλησία ποτέ δέν ἐσυνθηκολόγησεν ἀπέναντι εἰς τήν παρουσίαν τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς ὅλας τάς μορφάς του, δέν ἀπώθησε τήν πραγματικότητα τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου, δέν ἠγνόησε τήν ἀμφισημίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ποτέ δέν ἐθεώρησε τόν ἀγῶνα δι' ἓνα δικαιότερον κόσμον ἀλλότριον πρὸς τήν ἀποστολήν της.

Ἐγνώριζεν ὁμως ὅτι ὁ πόνος καί ὁ σταυρός δέν εἶναι ἡ ἐσχάτη πραγματικότης. Ἡ βιωματική πεμπτουσία τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ἡ βεβαιότης ὅτι διὰ τοῦ Σταυροῦ, διὰ τῆς «στενῆς πύλης», ὀδηγούμεθα εἰς τήν Ἀνάστασιν. Ἡ πίστις αὐτή ἀποτυπῶνται εἰς τό γεγονός ὅτι ὁ πυρήν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἡ Θεία Εὐχαριστία, συνδέεται οὐσιωδῶς μέ τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τήν Ὁρθόδοξον παράδοσιν, ὅπως τονίζει ὁ μακαριστός Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης, ἡ Θεία Εὐχαριστία «εἶναι γεμάτη χαρά καί φῶς», διότι «δέν ἔχει ὡς βάση τόν Σταυρόν καί μία ἐξιδανίκευση τοῦ πάθους, ἀλλά τήν Ἀνάστασιν ὡς ὑπέρβαση τοῦ πάθους τοῦ Σταυροῦ». Ἡ Θεία Εὐχαριστία μᾶς μεταφέρει εἰς τόν Γολγοθᾶν ὄχι διὰ νά παραμείνωμεν ἐκεῖ, ἀλλά διὰ νά ὀδηγηθῶμεν, διὰ μέσου τοῦ Σταυροῦ, εἰς τήν ἀείφωτον δόξαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις εἶναι ὑπέρβασις τῆς οὐτοπικῆς σωτηρίας «χωρίς Σταυρόν» καί τοῦ ὑπαρκτικοῦ ναυαγίου τοῦ σταυροῦ «χωρίς Ἀνάστασιν».

Ἡ μετοχή μας εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀφ' ἐνός ἔμπρακτος κατάργησις κάθε οὐτοπισμοῦ τῶν «εὐρυχώρων ὁδῶν» καὶ τῶν ψευδεπιγράφων παραδείσων ἀπροσκόπτου εὐδαιμονίας, ἐν ταύτῳ δέ καὶ ὀριστική ὑπέρβασις τοῦ ἀπέλπιδος ἐγκλωβισμοῦ εἰς τὴν δῆθεν ἀνυπέρβλητον ἀρνητικότητα, ἀφοῦ ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ κυφορεῖ τὴν Ἀνάστασιν, τὴν «ἄληκτον εὐφροσύνην», τῆς «αἰωνίου δόξης τὴν ἀπόλαυσιν». Ἡ συντριβὴ τοῦ θανάτου διὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἀναφέρει τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν θεανθρωπίνην οὐσίαν τῆς καὶ εἰς τὸν οὐράνιον προορισμόν τῆς.

Ἐν Χριστῷ γνωρίζομεν καὶ βιοῦμεν ὅτι ὁ παρὼν βίος δέν εἶναι ὅλη ἡ ζωὴ μας, ὅτι ὁ βιολογικὸς θάνατος δέν ἀποτελεῖ τέλος καὶ ἐκμηδενισμόν τῆς ὑπάρξεώς μας. Δέν ὀρίζουν τὰ βιολογικὰ ὄρια τῆς ζωῆς τὴν ἀλήθειάν τῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ αἴσθησις ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ἀναπότρεπτος «πορεία πρὸς τὸν θάνατον» ὀδηγεῖ εἰς ὑπαρξιακὰ ἀδιέξοδα, εἰς ἀπόγνωσιν καὶ μηδενισμόν, εἰς ἀδιαφορίαν διὰ τὰ οὐσιώδη τοῦ βίου. Ἡ ἐπιστήμη, ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδος, ἀδυνατοῦν νὰ προσφέρουν οὐσιαστικὴν λύσιν καὶ διέξοδον. Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι οἱ «ἔχοντες ἐλπίδα», οἱ προσδοκῶντες τὴν ἐρχομένην Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς τὴν τελικὴν πραγματικότητα, ὡς πληρότητα ζωῆς καὶ γνώσεως, ὡς χαρὰν πεπληρωμένην, ὅχι μόνον διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ἀλλὰ διὰ σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἄχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αὐτὴν τὴν θέασιν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς αἰωνιότητος, τὸν ἀναστάσιμον χαρακτῆρα τῆς πίστεως, τοῦ ἥθους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι τὸ μέγα θαῦμα τῆς Ἀληθείας ἀποκαλύπτεται μόνον «τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τὸ μυστήριον», καλοῦμεθα νὰ μαρτυρῶμεν σήμερον εἰς ἓνα πολιτισμόν ἀπωθήσεως τοῦ Ὑπερβατικοῦ καὶ ποικίλων συρρικνώσεων τῆς πνευματικῆς ταυτότητος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

Δοξάζοντες ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν καὶ ἀνατείλαντα πᾶσι τὴν αἰώνιον ζωὴν Κύριον καὶ μετέχοντες ἐν ἀγαλλιάσει τῆς «κοινῆς τῶν ὅλων πανηγύρεως», δεόμεθα τοῦ πανσθενοῦς, πανσόφου καὶ πανοικτίρμονος Ποιητοῦ καὶ Λυτρωτοῦ τοῦ παντός, ὅπως εἰρηνεύῃ τὸν κόσμον, χαρίζηται δέ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων πάντα τὰ σωτηριώδη δωρήματα Αὐτοῦ, ἵνα ὑμνῆται καὶ εὐλογῆται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπές ὄνομά Του, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν!

Φανάριον, Ἁγιον Πάσχα β κγ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος  
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

---

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον.